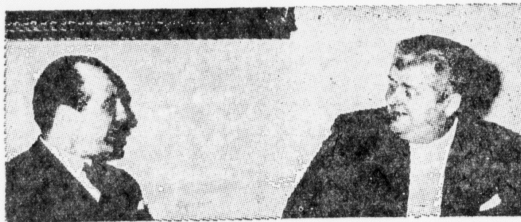

KONGEN STÅR SOM SYMBOL

I SIN NUVÆRENDE FORM er det konstitutionelle monarki i Danmark baseret på, at den udøvende magt ligger hos den parlamentariske regering. Den er ansvarlig over for Folketinget, og Folketinget over for vælgerne. Kongen er ikke ansvarlig for sine handlinger, og kan derfor ikke handle på statens vegne, med mindre den ansvarlige minister står bag hans handlinger.

Per Hækkerup med den græske politiske redaktør, Elias Demetrapoulos

hyggeligt at spørge Hækkerup om hans syn på græske politiske eller kongelige forhold. Når der tales om kongemagt, er det den danske der berøres.

Boutsikas afskediget

I interviewet for halvandet år siden understregede Hækkerup den danske konges betydning som symbol og hans stærkt indskrænkede politiske magt. Og på spørgsmålet om, hvordan man i Danmark ville betragte en dronningemoder, svarede Hækkerup, at hun udelukkende ville betragtes som en privat person.

Denne udtalelse blev i visse kredse opfattet som et indirekte angreb på dronningemoderen, Friederika. Den daværende græske presseattaché i København, J. Boutsikas, der stod det græske kongehus nær, skulle efter interviewets offentliggørelse have givet Per Hækkerup en visse opmærksomhed. Den daværende premierminister (nu næsten folkehelt) Papandreu, afskedigede derefter Boutsikas selv om chefen for kong Konstantins politiske bureau C. Hoidas prøvede at hindre det.

I det nye interview spørges Hækkerup bl. a. om fællesmarkedet og Efta, om Cypren, om øget handel's-

I det konstitutionelle monarki kan kongen ikke handle på statens vegne, med mindre regeringen står bag ham

samkvem mellem Grækenland og Danmark (herge havde importeret allerede fra hinanden det tredobbelte af, hvad de gjorde i 1961), om Nato og om de nye sydafrikanske stater.

Den danske udenrigsminister bliver ikke spurgt om sit syn på den græske kongekrise eller d'v græske konges kompetence. Men tingene kan måske endnu en gang siges indirekte.

Stabile monarkier

Demetrapoulos præsenterer den danske udenrigsminister som en af de mest dynamiske personligheder i Skandinavien i dag. Han udøver betydelig indflydelse i de Forenede Nationer ikke mindst blandt de afrikanske stater.

Det første spørgsmål i det meget lange interview lyder:

— Hvordan ser De fremtiden for det konstitutionelle monarki? Det er jo, efter Deres mening, den grundlæggende betingelse for at denne institution kan overleve

vor tid, at monarkiet er konstitutionelt. Og hvordan foregår det praktiske arbejde mellem kongen, hans ministre og de politiske partier i Danmark.

— Jeg tror, svarer Hækkerup, at det danske folk er tilhænger af det konstitutionelle monarki, der føles som et samlingspunkt for folket. Dette kom særligt frem under de vanskelige krigsår.

Derefter tæller Hækkerup om den udøvende magt som allerede refereret i indledningen, og Demetrapoulos spørger:

— Hvad er efter Deres mening den væsentligste grund til at verden betragter de skandinaviske konstitutionelle monarkier som de mest stabile og sikre i verden?

— Hvis verden måske anses for de mest stabile så kan det skyldes, ikke alene at historien har bevist det konstitutionelle monarkis udholdenhed og evne til at overleve ikke mindst i modgangstider. Men også at den konstitutionelle monark kan handle med styrke, værdighed og konstant som symbol og forgrundsfigur for landet, som han har været det gennem en årtusend lang tradition. Endelig har kongen i vor tid bevist sin uafhængighed af forskellige politiske strømninger, svarer Hækkerup i det græske interview, som er holdt i traditionel gammeldags græsk læsesprogstil. E.B.

Samarakis under typografiske dyner

Endnu en billedbog bygget på grækeren Antonis Samarakis' tekster

UDEN SYNDERLIG SANS for det Antonis Samarakis vil fortælle, har Carit Andersen forlag lavet endnu en bombastisk billedbog på grundlag af hans tekster.

»Nødbremse« var en misforståelse både i format og typografi, og Lars Bo's illustrationer var tvivlsomme. Det samme gælder for den nye novellesamling »Jeg nægter«, som er sat med typer så store som avisoverskrifter, og illustreret med den slags gedigne transit som altid bliver hevet frem, når danskernes prøver at lave bogkunst. Men Samarakis selv har heldigvis en kvalitet, som gør, at man hører hans stemme, selv når han ligger begravet under flere lag typografiske dyner, og ret skal være ret, Carit Andersen har handlet i den bedste mening, og det er hans, og oversætteren Ole Wahl Olsens store fortjeneste, at den græske forfatter overhovedet er blevet udsendt herhjemme. Samarakis' tekster, her, for hans bøger blev kendt i mindre lande, og hvad der er mere bemærkelsesværdigt: Han blev udsendt i Danmark, for han blev udsendt i Grækenland, hvor man som bekendt ikke yder litteraturen nogen retfærdighed.

Samarakis er en stillferdig forfatter, hans kunst er forsigtig og selvudslættende. Hans personer er angst, de er på flugt eller føler sig indesperrede. De udsættes for virkelig forfølgelse eller lider af et forfølgelsesvanvid som påkalder andres opmærksomhed og plager. Monstret i novellerne er nogenlunde det samme: En mand forsøger, eller har gennem længere tid forsøgt, at stille omverdenen tilfreds, men må give op. En arbejdsløs kontormand søger arbejde, men får afslag, fordi han ikke kan lide sig selv, når man peger på ham. Da han søger stilling et andet sted, siger han faderov, og man tror han er sindssyg.

I en anden novelle hører man om løjtnanten, som bliver sat til at føre krig pr. højttaler. Hans fjender er en mand bag fjendens linjer, som har nøjagtig det samme

job. Og de siger nøjagtig det samme i hver sin højttaler: »Vi fører denne krig, for at der skal komme en ny verden, når krigen er forbi. ... en anderledes verden ... en verden, der vil give alle mennesker frihed og brød og fred«. Mens han sidder og taler i sin mikrofon, får han at vide, at krigen vil holde op om ti minutter — lige så umotiveret som den begyndte. Det kan han ikke acceptere. Har han ikke lovet en ny verden? Har han ikke et ansvar? Nej, det var en ordre. Han opsiges sin modstander, står foran hans højttaler og spørger ham, om han ikke også føler et ansvar. Og i krigens sidste minut bliver han skudt.

I de fleste af novellerne ønsker personerne at befri sig for deres ensomhed ved at, de. Det gør dem tidligere modstandsmænd i titelnoventen »Jeg nægter« også. Han skriver i et afskedsbrev, at han svarer et fast holdpunkt ... ikke en eneste sikkerhed der kan retfærdiggøre mit liv — og belaver sig på at kaste sig i en flod. Men netop som han har lagt sin jakke, hører han plasket fra en anden mand, som vil begå selvmord, og drevet af sit instinkt redder han ham. Og senere, inden han går hjem, skriver han på en mur et gammelt slogan fra krigens tid »Jeg nægter«.

Samarakis er mere politisk end det umiddelbart fremgår af hans noveller, men den aktuelle politiske situation byder formodentlig ikke på nogen muligheder for et klart engagement. Det skulle imidlertid ikke undre mig, om han pludselig brød ud af sin skal og tog fat på virkelige og håndgribelige problemer. Der er mere vrede og i enkelte af de nye noveller også mere håb, end der var i hans roman »Nødbremse«.

Thomas Winding

Antonis Samarakis: JEG NÆGTER. Oversat af Ole Wahl Olsen. Illustreret af Erling Olsen. Carit Andersen's forlag, 158 sider. Kr. 45.

KVINDER VIL SNART KUNNE BESTILLE ET BEFRUGTET ÆG

Fosterfabrikker ikke mere utænkelige, siger engelsk fysiolog

I »FAGRE NY VERDEN« fablede Aldous Huxley for mange år siden om en slags statslig fosterfabrik, hvor de kommende generationer, inddelt på passende måde efter kvalifikationer, lå i deres glas og voksede. Det var ren og skær fantasi. — I dag er det ikke længere noget, der hører hjemme i digtningens verden. Allerede for et par år siden var en italiensk biolog i færd med at dyrke menneskeæg eller menneskefostre i sit laboratorium, men han har man ikke siden hørt noget om. Derimod meddeles det nu fra engelsk side, at dr. R. G. Edwards på et fysiologisk laboratorium i Cambridge i den sidste tid har lagt sig efter menneskeæg-dyrkning og har haft held med sig — i den grad, at de Huxley-ske fantasier er rykket ind i virkelighedens verden.

Den dag er meget nær, da kvinder kan gå hen på et hospital og få implanteret et befrugtet æg, der er garanteret fri for bestemte arvelige sygdomme. Datostemplede, garanteret friske A-æg, hvor »kunden« selv bestemmer barnets køn. Noget »jævnere« men ikke længere i den blide uvirkelighed er den dag, da staten udruger et ønsket antal mennesker, der hverken har far eller mor, men som udelukkende er blevet til i en uterusflask, oplasket i bogstaveligst forstand med intelligensfremmende midler, befriet for visse arvelige, for det meste kromosomalt bestemte misdannelser.

Fra ældre tid har man vidst, at en kvindes æggestok indeholder omkring 70.000 æg. Men heraf kommer kun et par hundrede til

udvikling, hos den modne kvinde et æg pr. måned. Dr. Edwards har haft held til at isolere ca. 250 æg, som han har dyrket i en egnet næringsgruppe, hvor eggene træder ud af de første livningsstadier. Han er allerede nået i stand til at producere en pæn samling æg, der egner sig til befrugtning med spermatozoer, der er betydeligt lettere at holde liv i end æggene.

Det er blevet sagt, at dr. Edwards allerede er begyndt at tænke i »praktiske« baner. Hvis man har en institution, der producerer menneskeæg, der er fri for genetiske abnormiteter (blodsygdommen, der kun rammer de mandlige æg, eller mongolisme, der viser sig som en mikroskopisk påviselig defekt i

kromosomerne) vil mange kvinder allerede kunne hjælpes. Med hensyn til blodsygdommen (haemofili) er der heller ikke noget i vejen for, at ægtemanden selv kan blive den legitime far til et sundt pibebarn, når man altså har lært at sortere de sygdomsbærende ægceller fra.

Næste skridt bliver så antagelig en undersøgelse af egcellerne med henblik på andre egenskaber. Efterhånden vil der blive rigeligt materiale at vælge imellem — men man har også forudset, at kunsten at producere »fuldflaskede« fostre, altså ni måneder høje, meget hurtigt vil støde på etisk og juridisk modstand. Statsbørn uden forældre, og måske impregneret fra fødslen med egenskaber, der vil gøre dem til gode radikale eller medlemmer af SE er i sig selv en uhyggelig tanke. Og hvem vil have halso- og håndret over dem? Her nærmest man sig områder, der er nøjagtigt så uhyggelige, som Huxley forestillede sig.

Og resultatet bliver så forhåbentlig, at videnskaben lægger det meste af dette projekt på hylden — ikke som noget, der ikke kan lade sig gøre, men som noget, der ikke er egnet til at fremme et lønsomt menneskesamfund.

E. SCHELDE MØLLER

